

CONSCIÈNCIA D'ARA
Cada dijous
i la setmana que ve:
James Hillman:
com pensa el cor?

Estils

UN MAPA DE LA CONSCIÈNCIA El llibre és la síntesi del científic Ervin Laszlo, nominat dues vegades pel Nobel, on exposa el cosmos com una forma unitària, fonamentat en una consciència única i coherent, manifesta en tots nosaltres.

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

“E l que embelleix el desert –va dir el Petit Príncep– és que amaga un pou a qualsevol lloc...”.

EL SÀHARA INSPIRADOR: del ‘Petit Príncep’ a ‘Star Wars’

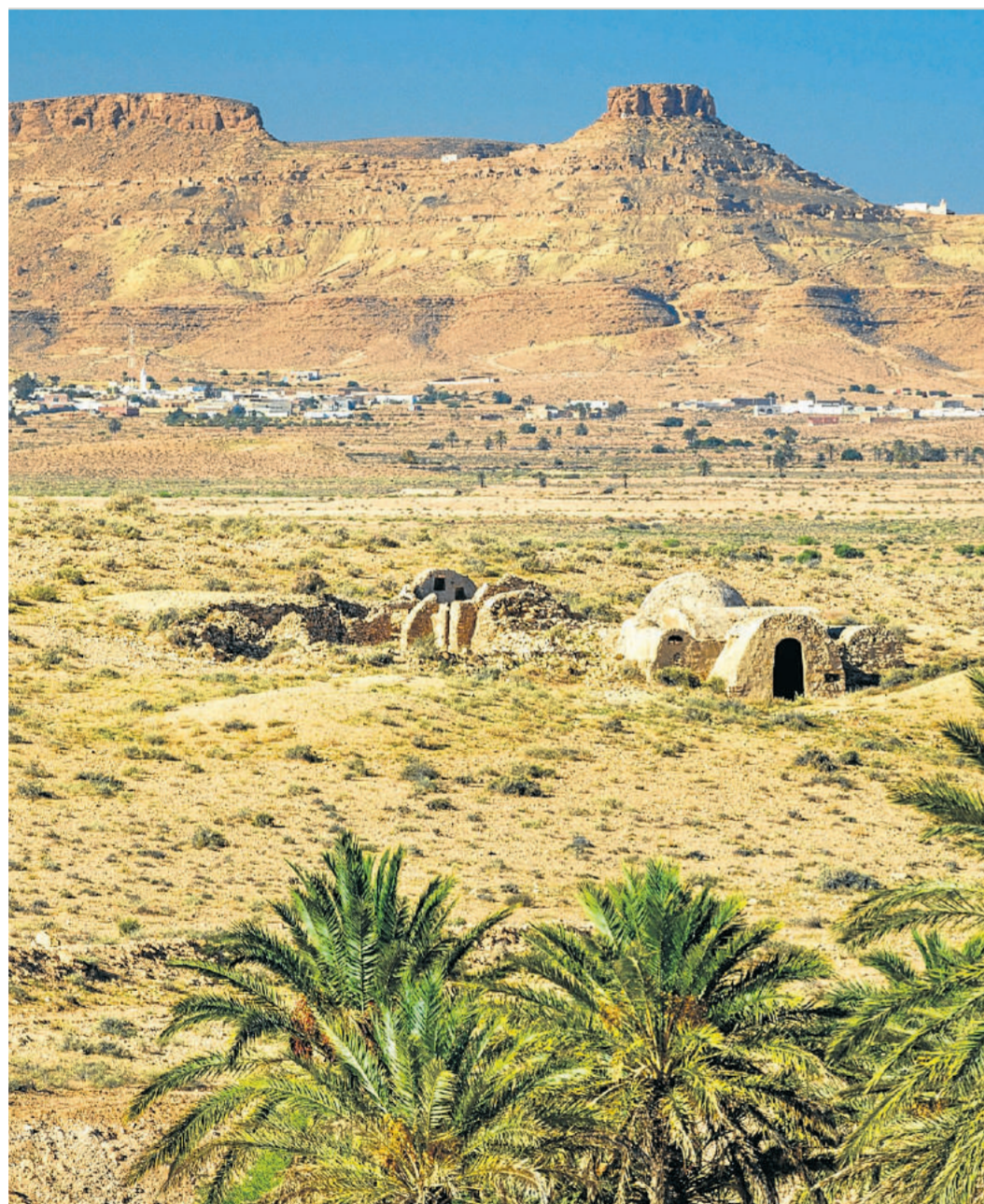
El desert, amb les seves característiques tan especials, és un lloc idoni per generar relats

Anhel d'aigua, soledat, silenci i estrelles, sorra i més sorra. El Sàhara, aquest mar sec, amaga tresors inesperats, aquells pous amagats dels quals no només en surt aigua, sinó històries, mites, relats, cosmovisions que, com l'aigua, nodreixen i s'escampen pel món. Lluny d'un escenari improductiu, on regne l'absència, aquest desert que un dia va ser mar continua oferint un espai d'imaginació i de connexió amb un mateix, d'obertura a l'infinit i, alhora, d'introspecció. Per les seves característiques, el desert ens empeny a aquesta doble visió, la dels horitzons més llunyans i la de nosaltres mateixos, dos punts focals complementaris i que en altres entorns acostumem a oblidar per fixar-nos amb el que tenim just al davant, distracció rere distracció.

Lloc que captiva i, sovint, trastoca. Quan s'entra al desert provinent de ciutats i esquemes on l'ésser humà n'és el centre, no és fàcil veure's com un gra de sorra més, formar part de la immensa menudesa. Tornar-se petit implica també tornar a la infantesa, a l'àmbit on tot torna a parlar, on les formes es desperten i l'ànsia d'imaginar no s'atura. Lloc per excel·lència d'escoltar històries, una rere l'altra, una vegada i una altra, emparats pel silenci que, si n'hi ha massa, espanta. Els relats a la nit, davant del foc i coberts d'estels, ens tornen a connectar amb una necessitat apagada: som recipients de contes, llegendes, cants i profecies. I la paraula, al desert, alimenta.

El príncep amazic

“Sempre he estimat el desert. Pots seure sobre una duna, no es veu res, no se sent res però, no obstant això, alguna cosa resplendeix en el silenci” –escriu Antoine de Saint-Exupéry en el seu conegudíssim conte *El Petit Príncep*, publicat per primer cop el 1943 i un dels fenòmens literaris del segle XX-. El 2017 es va arribar a les 300 traduccions, entre les quals, és clar, a diverses llengües del Nord d'Àfrica. Segons Larbi Moumouch, un dels traductors a l'amazic o berber-, la història no existiria sense l'experiència del seu autor al desert on, com el mateix Saint-Exupéry va anotar al seu diari, va passar-hi els millors anys de la seva vida. Moumouch, en declaracions a la revista *Aramco*, dedicada al món islàmic, va una mica més enllà, suggerint que va ser un nòmada el que li va inspirar o fins i tot narrar la història: “La història és universal, però nosaltres, els amazics, ens sen-

Panràmica dels voltants de Tatauine, al Sahara tunisià, on es va rodar una part de la pel·lícula *Star Wars*. GETTY

tim molt propers a la seva trama i té moltes similituds amb l'estructura dels nostres contes tradicionals. Fins i tot la paraula que utilitza per traduir “petit príncep” –*ammukal*– té el mateix significat que correspon a un cap tribal”. El traductor assenyalava també que és la guineu, i no el camell, el símbol amazic per antonomàsia del desert, a més d'altres elements comuns, com els diàlegs cíclics o la insistència de veure amb el cor. Fos com fos, és evident que Saint-Exupéry va beure directament

Catalunya
El desert ha inspirat dos relats universals amb gran acollida

d'alguns pous amagats per teixir la preciosa història. Una història que, a més, està connectada amb les estrelles i planetes, i que en un to molt diferent ens remet a un altre d'aquests èxits universals que ha conegut el segle XX i que actualment encara continuen.

Star Wars i l'islam místic

Quan George Lucas va començar a crear la saga *Star Wars*, aquells mateixos pous del desert que amaguen històries mil·lenàries semblava que no estaven tan lluny, tot el

contrari. I no només pels escenaris, com el planeta Tatooine (homenatge a la població de Tatauine, al desert de Tunísia) o el vestuari dels jedes, clarament magrebi, sinó també per alguns elements clau de l'argument. Antonio de Diego, doctor en filosofia, islamòleg i fan incondicional de *Star Wars*, porta un temps desgranant la influència del sufisme –la mística islàmica– en aquesta obra. No es tracta de casar dos elements a l'atzar i buscar-ne coincidències, ja que sembla ser que el mateix Lucas, quan estava escrivint el primer guió, va contactar amb una comunitat sufí instal·lada a Califòrnia, on va quedar fascinat. Com explica De Diego, el més interessant és la inspiració en la idea de la *futtuwah* o cavalleria espiritual islàmica. De la *futtuwah* agafaria l'entrenament del jedi, que sembla inspirat per un llibre del mestre del nord de Nigèria Uthman dan Fodio, fundador d'un califat al segle XVIII. “El curiós -diu l'expert sevillà- és que qualsevol amant de la saga trobarà en aquest llibre paraules similars a les de Mace Windu o el propi Yoda”.

La força és un concepte bàsic a *Star Wars*. Com explica aquest islamòleg, la visió d'aquesta força és també una de les característiques que el sufisme s'ha encarregat de ressaltar, per exemple amb la *baraka* (o energia benèfica que està en molts plans). També és central el concepte del cantó fosc, una qüestió denunciada recurrentment al sufisme, basat en l'autocontrol i el desegocentrament. “Els siths (seguidors del cantó fosc a la sèrie) –explica De Diego– s'aprofiten del seu ego per créixer sense veure que s'esclavitzen. El seu control de la realitat és aparent, ja que les seves accions no flueixen des de la força, sinó des de l'aparença i l'interès personal. El bon jedi perd la consciència d'ell mateix per entrar a la unitat amb la força, com el sufí ho fa per aniquilar-se dins de Déu. Per això, tant el veritable sufí com el veritable jedi no tenen por de res, principalment perquè no són. El no ser en l'absolut és el gran objectiu en el qual el coneixement està unificat amb l'absolut”, apunta De Diego, que conclou: “*Star Wars* se la titlla a vegades d'obscurantista, però aquest obscurantisme on l'univers es regeix per regles més profundes i arcanes és el que fascina a gent de totes les edats i condicions, perquè en el fons és universal”.

No deixa de ser significatiu, tant en Saint-Exupéry com en Lucas, que hagi sigut el desert, sinònim moltes vegades d'inactivitat i de mort cultural, l'inspirador de dos relats universals amb gran acollida precisament perquè enllacen allò tan evident al Sàhara: vincle entre exterior i interior, majestuositat i menudesa, món visible i invisible. —

OPINIÓ

El do de la ubiqüitat

SÒNIA CASTAÑO

HISTORIADORA DE L'ART I DE LES RELIGIONS

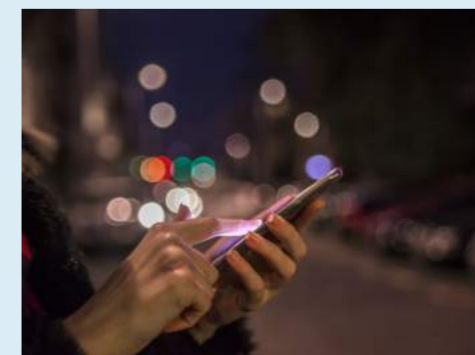
Fa dos mil anys Sèneca va dir: “Estar a tot arreu és com no estar enlloc”. La ubiqüitat, la capacitat d'estar present a molts llocs a l'hora, era una qualitat atribuïda primer a Déu i durant l'Edat Mitjana a alguns sants.

En l'actualitat, seguim sense tenir la capacitat de la ubiqüitat física, ja que solament som capaços d'estar presents físicament en un sol lloc. D'altra banda, el constant desplaçament, a la deriva, de la nostra atenció quan estem online ens permet “estar presents”, mentalment i virtualment, en múltiples espais alhora. Però, de quina manera aquesta nova capacitat afecta i altera els nostres cervells? ¿Aquesta nova condició, ens eleva i ens fa més intel·ligents o tot el contrari? El que està clar és que ens està transformant i que ja no pensem ni vivim com ho fèiem fa quinze anys. La capacitat de concentrar-nos en una sola tasca sense interrupcions s'ha convertit en una anomalia. Hem canviat la profunditat i la qualitat

La capacitat de concentrar-nos en una sola tasca sense interrupcions s'ha convertit en una anomalia

per la velocitat i la quantitat. Els silencis, la concentració, la lentitud i la memòria s'estan convertint en vestigis del passat, doncs mai anteriorment ha existit un medi com la Xarxa que dispersés d'aquesta manera la nostra atenció i ens seduis de forma tan intensa i exhaustiva. Ja no podem deixar d'estar permanentment connectats i comunicats, ja que tenim por de quedar-nos apartats del grup i sentim l'amenaça de tornar-nos invisibles. Com diu Daniel Goleman, l'atenció, aquesta capacitat que resulta ser el secret per l'excel·lència, s'està convertint en un talent escàs i subestimat en la nostra societat.

La tecnocràcia es va imposant de forma imparable i cal tenir en compte el que expliquen els experts: les tecnologies no són meres ajudes exteriors, sinó també transformacions interiors de la consciència humana.

GETTY

Gent

TEXT:
XXXXXXXXXXXXXX

Títolasdjfh agsdjfhgsjhdhsh

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu risuspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc

Títolasdjfh agsdjfhgsjhdhsh

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu risuspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc

Quisque ut arcu augue, vitae aliquet

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tinci-

dunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl. Maecenas suscipit feugiat lli, nec bibendum orci mi in elit. In ante leo, blandit noe sIn sit amet ris velit. Nulla ac dolor magna, id eleifend velit. Quisque consequat diam in eros suscipit eu fringilla arcu faucibus. Aenean vel diam est, non sodales neque. Fusce sed molestie ipsum. Nam et sagittis purus. In pretium condimen. —